

Veelvoudig

-

Deze WoordStudie gaat over twee Griekse woorden – poikilos en polupoikilos – waarvan het ene een versterking is van het andere. Maar hoe kan dit in een vertaling zichtbaar en hoorbaar worden gemaakt?

Poikilos

Het bijvoeglijk naamwoord *poikilos* betekende in het klassieke Grieks ‘bont’, ‘bont gekleurd’, ‘diverse kleuren bevattend’. Zo hebben de Stoïcijnen hun naam ontleend aan het feit dat één van hun grondleggers – Zeno van Citium (op Cyprus; 333-262 v. Chr.) – als vreemdeling geen gebouw mocht bezitten in Athene. Daarom gaf hij les in de voor iedereen toegankelijke ‘Stoa Poikilè’, oftewel de ‘Beschilderde Zuilenhal’. Deze betekenis (‘bont’, ‘beschilderd’) klinkt ook nog door in de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, als de ‘veelkleurige’ rok van Jozef ter sprake komt (Gen. 37:3, 23, 32).

In het Nieuwe Testament komt *poikilos* op één uitzondering na steeds in het meervoud voor. In dat geval betekent het ‘allerlei’, ‘verschillende’, ‘diverse’. Zo is er in Matteüs 4:24 sprake van ‘allerlei ziekten en pijnen’ (vgl. ‘allerlei ziekten’, Marc. 1:34; ‘allerlei kwalen’, Luc. 4:40); in 2 Timoteüs 3:6 van ‘allerlei begeerten’; in Titus 3:3 van ‘allerlei begeerten en genietingen’; in Hebréeën 13:9 van ‘allerlei en vreemde leringen’; in Jakobus 1:2 en 1 Petrus 1:6 van ‘allerlei verzoeking’. Niet echt positief allemaal dus! Slechts eenmaal is er sprake van een positief gebruik in het meervoud. In Hebréeën 2:4 lezen wij over ‘allerlei krachten en uitdelingen van de Heilige Geest’.

De enige plaats waar *poikilos* in het enkelvoud wordt gebruikt, is 1 Petrus 4:10. Daar wordt melding gemaakt van ‘de veelvoudige genade van God’ (Telosvertaling). Hoe doen andere vertalingen dat? Zie het volgende overzicht:

SV ‘de menigerlei genade Gods’;

NBG ’51 ‘de velerlei genade Gods’;

HSV ‘de veelsoortige genade van God’;

NBV ‘Gods veelsoortige gaven’;

Naardense Bijbel ‘de veelkleurige genade van God’.

Hoewel ‘veelkleurig’ een mooie vertaling is, is voor de uitleg de vertaling ‘veelvoudig’, ‘veelsoortig’, ‘divers’ een betere basis. De genade van God wordt ‘veelvoudig’ genoemd, omdat deze zich op verschillende manieren kan openbaren.

Polupoikilos

Eenmaal in het Nieuwe Testament komt het versterkte *polupoikilos* voor, namelijk in Efeziërs 3:10. In de Septuaginta komt het niet voor. Het voorvoegsel *polu-* betekent ‘veel’. Toch vertaalt de Telosvertaling op deze plaats het woord *polupoikilos* alsof het een synoniem is van *poikilos*, namelijk ‘de veelvoudige wijsheid van God’. Wat doen de andere vertalingen?

SV ‘de veelvuldige wijsheid Gods’ (dus: verschil met *poikilos*);

NBG ’51 ‘de veelkleurige wijsheid Gods’ (dus: verschil met *poikilos*);

HSV ‘de veelvuldige wijsheid van God’ (dus: verschil met *poikilos*);

NBV ‘de wijsheid van God in al haar schakeringen’ (dus: verschil met *poikilos*);

Naardense Bijbel ‘de veelkleurige wijsheid van God’ (dus: geen verschil met *poikilos*).

Conclusie: alleen de Telosvertaling en de Naardense Bijbel maken geen onderscheid! Fraai is ditmaal de weergave van de NBV: ‘in al haar schakeringen’. Een eenvoudiger optie zou zijn de vertaling ‘zeer veelvoudig’, ‘zeer divers’, ‘zeer veelsoortig’. De wijsheid van God wordt zo getypeerd, omdat deze op *zeer* veel verschillende manieren blijkt. Onvoorstelbaar dat de engelen die unieke wijsheid van God mogen zien in de Gemeente!

Oude Sporen 2012

